

Natuurindicator: trend zuiderse libellen

Geert De Knijf, Ivy Jansen & Heidi Demolder

Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Havenlaan 88 bus73 , 1000 Brussel, geert.deknijf@inbo.be

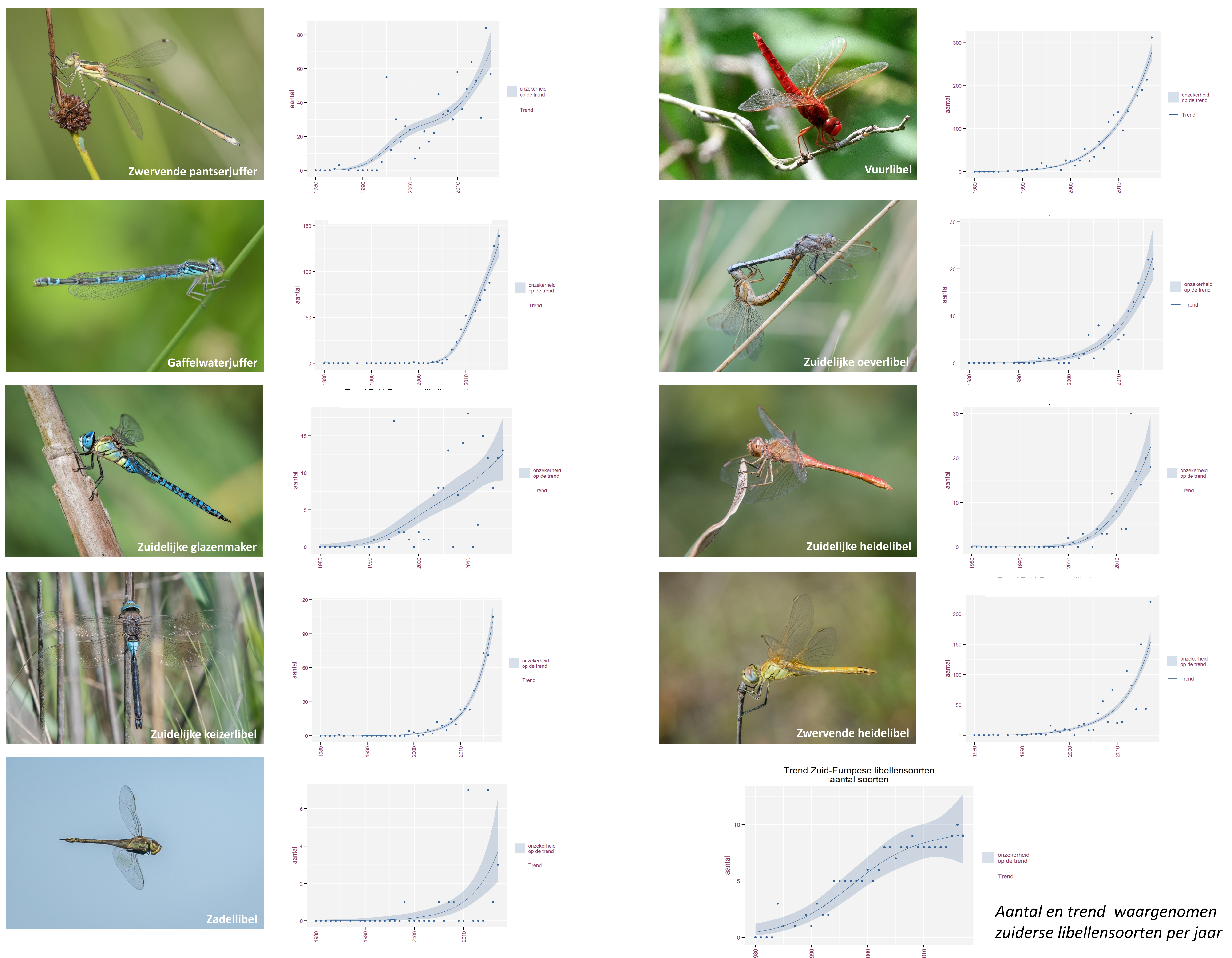
Natuurindicatoren

Natuurindicatoren geven op een beknopte wijze feiten en cijfers over de toestand van de natuur in Vlaanderen weer (www.natuurindicatoren.be) en worden getoetst aan de doelen uit de Europese biodiversiteitsstrategie 2020. Vlaanderen wil tegen 2020 het verlies aan biodiversiteit stoppen en herstellen. Diverse drukken zoals habitatverlies, invasieve exoten maar ook klimaatverandering hebben een impact op de biodiversiteit.

Impact van klimaatverandering op biodiversiteit

Er zijn steeds meer aanwijzingen dat klimaatverandering een impact heeft op de natuur in Vlaanderen. Dit uit zich zowel in temporele veranderingen, bv. fenologie (bloeiperiode, aankomst van trekvogels, vliegtijd...), als in ruimtelijke verschuivingen. Zo breiden verschillende zuiderse libellensoorten zich uit naar het noorden. Populaties hiervan waren tot 1980 onbekend in Noordwest-Europa. Deze indicator geeft de evolutie weer van het aantal vindplaatsen (uitgedrukt in kilometerhokken) per soort als het totaal aantal waargenomen zuiderse libellensoorten in Vlaanderen.

Overzicht en trend zuiderse libellensoorten

Uit de figuren blijkt dat zowel het aantal soorten als het aantal kilometerhokken toenam sinds 1980. Na een eerste duidelijke toename in de jaren '90, werd vooral een sterke stijging genoteerd de laatste 10 jaar. Ondanks jaarlijkse schommelingen, meestal te wijten aan ongunstige weersomstandigheden tijdens de vliegtijd, is deze trend duidelijk en significant. Nooit eerder werd deze groep zuiderse libellen op zo veel locaties in Vlaanderen waargenomen als in 2017. In mei 2017 werd een invasie van de zwervende heidelibel waargenomen en resulteerde in nooit geziene aantallen van deze soort. Dit resulteerde in meer dan 200 kilometerhokken, een absoluut record. Het aantal vindplaatsen van de gaffelwaterjuffer en de zuidelijke keizerlibel nam op minder dan 10 jaar toe van een paar locaties per jaar tot ruim boven de 100. Ook de zuidelijke oeverlibel en de zuidelijke heidelibel blijken zich nu definitief gevestigd te hebben in Vlaanderen.

Dankwoord

Alle vrijwilligers voor het invoeren van hun libellenwaarnemingen in www.waarnemingen.be, Natuurpunt en de Libellenvereniging Vlaanderen voor het ter beschikking stellen van de data, de Libellenvereniging Vlaanderen voor het valideren van de waarnemingen en Robert Pieters voor het aanleveren van de foto's.